

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Nostra sententia ponitur & probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

est vnum ens remota omni admixtione contingentiae esse magis necessarium, quam aliud; nec enim si les alia ratione certior est, quam scientia, nisi quia magis necessaria veritas est aut magis connexum huiusmodi praedicatum veritatis divinae cum natura divina, quam animalis rationalis cum homine, neque apparet qua ratione qui vnam cognitionem admittunt certiores alia, quando in cognitione nullum est vestigium formidinis negare possint esse vnum obiectum alio magis necessarium, cum ex magis vel minus extremorum necessaria connectione talis certitudo derivetur ad cognitionem, si illam secundum se spectemus.

Tertio sic probatur a priori, quia Deus est primum ens a se, creatura autem est esse participatum, & ab alio quomodocumque consideretur: ergo Deus est ens magis necessarium quam creatura cum hac ab eo dependeat.

- 9 Explicatur magis ratio ista propter quod vnumquodque tale, & illud magis iuxta Aristotelem, sed in rebus sunt aliqua magna, vera, bona, nobilia entia quae sunt ab aliquo vero, magno, bono, nobili, & ente: ergo illud a quo sunt magis bonum, verum, magnum, nobile, & ens est, cum sit a se & non per aliud, omne enim id quod per aliud est minus est eo quod per se est, ait Anselmus qui hac ratione utitur *cap. 1. 2. 3. 4. & 5. in monologio*: ergo si creatura possibilis sunt necessaria ab alio illud aliud magis necessarium erit.
- 10 Urgetur hoc amplius, quia ubicumque reperitur contingentia in actualitate implicat esse ens summe necessarium; ens autem creaturarum possibile, & existens, tantum distinguuntur, secundum diversos status vnius, & eiusdem entitatis: ergo haec entitas, quae hanc statum varietatem sortiri potest ex se non est summe necessaria, sicut est Dei entitas ex se, in qua non potest separari entitas actualis a possibilitate.
- 11 Quarto sic probatur, in rebus invenitur aliquid magis, & minus bonum, & verum, & nobile, est igitur aliquid, quod est verissimum ac proinde maxime ens, ita est maxime necessarium, & creatura possibilis inferior illo in necessitate.
- 12 Urgetur maior, veritas est, Deus est, quam creatura est, & Deus est possibilis quam creatura est possibilis: ergo magis necessarius est Deus quam creatura possibilis.

SECTIO II.

Nostra sententia ponitur, & probatur.

- 13 Prima conclusio, possibile ut possibile, non est actu simpliciter ab aeterno ens, loquor enim de possibili, quatenus non habet actualem existentiam: haec sententia est communis inter omnes pene scholasticos.
- 14 Probatur primo auctoritate Divi Anselmi in *Monologio*, *cap. 8.* ubi sic ait: hoc igitur modo non inconvenienter intelligi potest si dicitur creatrix essentia univ ersa fecisse de nihilo, sive quod univ ersa per illa facta sunt de nihilo, id est quae prius nihil erant nunc sunt aliquid, quibus consonant verba D. Thomae, *1. p. q. 9. art. 2.* ubi sic ait, omnes creaturae antequam essent, non erant possibiles esse per aliquam potentiam creatam, cum nullum creatum sit aeternum, sed per solam potentiam Divinam in quantum Deus potest eas in esse

producere; ex quibus sic argumentor, creatura ut ait Anselm, & D. Thomae, nihil sunt reale, & positivum, positivum enim ens simpliciter est: ergo possibile ut possibile, seu possibilitas creaturarum, non est ens simpliciter in sententia D. Anselmi, & D. Thomae, quia si esset ens simpliciter, possibilitas creaturarum creaturae antequam producerentur, non dicerentur a D. Anselmo fuisse nihil, cum antequam producerentur erant possibiles, & ut possibiles erant ens simpliciter per vos, quod adeo verum est ut propter hoc dixerit D. Thomae, ut patet ex eius verbis relatis, creaturam ab aeterno non esse possibilem per aliquam potentiam creatam, quia tantum abest ut creaturae in sua possibilitate sint ens simpliciter, ut potius eis deneganda sit te sint ens simpliciter, ut potius eis deneganda sit non solum ratio perfectissima entis, seu simpliciter, & absolute talis, sed etiam ratio imperfectissima entitatis, qualis esset potentia passiva, materia enim prima minima entitatis dicitur ac prope nihil a Divo Aug. quia totum esse materiae prima, est potentia passiva: ergo minime potest in sententia horum Doctorum possibilitatem esse ens simpliciter, & absolute, cum illi nec minimum entitatis concedant ipsamque possibilitatem nihil esse fateantur, ut patet ex verbis D. Anselmi, id aperte affirmantibus, quibus consonant verba D. Thomae, *quest. 3. de potentia, art. 5. ad 2.* ubi eisdem pene verbis, quibus utitur D. Anselm, ad hanc veritatem declarandam hanc sententiam confirmat ex hoc ipso inquit, quod quidditas esse tribuitur non solum esse: sed ipsa quidditas, creati dicitur, quia antequam esse habeat nihil est nisi forte in intellectu creatis, ubi non est creatura: sed creatrix essentia quae verba maximam conformitatem habent cum principijs fidei, quia solus Deus est ens simpliciter ex se necessarium, & sine ipso factum est nihil, & sine effectione eius nihil positivum est, aut ens simpliciter, unde recte dicunt sancti Patres, quicquid a Deo factum non est vel Deum esse vel nihil esse, Iustinus in expositione fidei Cyril. *lib. 1. in Ioann. cap. 6.* Aug. *lib. 1. de Trinitate, cap. 6.* est autem de fide certum Deum non fecisse essentias creatas ut possibilitates ab aeterno, ut argumentabor supra contra Basil. Ponz. cum de fide sit Deum nihil agere necessario simpliciter, neque ex libera voluntate, sic enim de fide est in tempore coepisse operari, nec potest in mentem alicuius Doctoris scholastici catholici venire quod essentia creaturae ex se, & absque efficientia libera Dei sit simpliciter ens, habeatque aliquid verum esse reale distinctum ab esse Dei, cum quicquid est simpliciter, aut sit ipsa Dei essentia aut sit quid productum a Deo per veram efficientiam, sique dependens ab ipso vere, & realiter; urget hoc ipsum verba ipsius Angelici Doctoris *3. p. q. 10. art. 2. in corp.* ubi dupliciter inquit dicitur aliquid ens vno modo simpliciter, quia scilicet est ens actu, alio modo secundum quid, quia est ens in potentia non sunt simpliciter, & sicut excluduntur a numero entium, ita excluduntur a numero omnium.

Hanc sententiam amplectitur Aristoteles *lib. 1. de generatione, c. 2. 8. Phys. cap. 3. 1. 2. 3. & 4. Met. sed praecipue 9. cap. 5.* his verbis, non entibus non attribuitur ipsum moveri, sed alias quidam praedicationes, ut intelligibilia desiderabilia esse, non entium enim quaedam potentia sunt, non autem sunt, quoniam enelechia id est actu non sunt, quibus verbis aperte, & expresse Philosophus ea solum vocat

cat entia simpliciter quae endelechia sunt, id est quae actu existentia sunt; possibilis autem, seu impotens, licet actu sint desiderabilia, & intelligi- lia aut minime vocanda esse entia simpliciter: sed potius non entia, quod confirmat verbis his paulo post, in potentia enim entia non quidem simpliciter, actu quidem simpliciter produci necesse est; ac si aperte diceret entia simpliciter, quae quatenus talia praecise ex vi possibilitatis non sunt entia simpliciter, simpliciter entia redduntur, dum actu producuntur, & quatenus ex vi productionis actu existunt: ergo in sententia tam Philosophi, quam Doctorum Ecclesiae certissimum debet iudicari entia simpliciter quatenus simpliciter, ac praecise existentia non esse ens simpliciter.

16 Secundo probatur haec sententia ratione, quia ens simpliciter tale, est ens positivum, sed possibilitas, vel ens possibile, quatenus possibile non est ens positivum: ergo possibile quatenus possibile non est ens simpliciter. Minor haec sic probatur, quia in possibili duplex ratio potest considerari, aut possibilitas ipsa, aut existentia, quam connotat: sed possibilitas actu non est ens positivum, ut ex supradictis latissime patet, & existentia, licet quando producatur futura sit positiva, nihilominus antequam producatur, & ab aeterno actu non fuit; unde nec positiva actu fuit: ergo possibile, quatenus possibile non est positiva entitas. Maior sic probatur, quia illud est simpliciter tale in aliquo genere, & per anthonomasiam, quod est perfectius simpliciter, & absolute omni alio intra illud genus: sed inter omnes rationes quae a parte rei dantur sine fictione intellectus solum dantur, aut negationes, aut positiva entitates comprehendendo sub ratione negationis etiam privationes: sed inter negationem, & positivam entitatem, etiam si concedamus negationem, & privationem esse entia negativa simpliciter, & absolute perfectius, ac principalius est ens positivum, quam privatio, seu negatio, quae ens negativum est: ergo simpliciter, & absolute ens non erit negatio, aut privatio: sed positivum ens.

17 Vrgetur rationibus omnibus, quibus id supra agentes de unitate transcendentali probavimus, ibi enim demonstratum a nobis fuisse synonyma ens simpliciter, & positivum: ergo si possibilitas non est ens positivum, non erit ens simpliciter & absolute. Praeterea, quia privatio, & negatio ut patet ex dictis in Logica disp. de antepredicamentis, minime possunt vocari entia, cum proprietate: sed cum improprietate, vel per analogiam ad ens positivum, quia si negatio, & privatio potius sunt destructiones entis, v.g. caecitas est destructio visus, & tenebra destructio lucis, quae sunt entia: ergo negatio, & privatio non possunt entia dici: sed quando comparantur duo, quorum unum dicitur per analogiam ad aliud, & cum improprietate illud quod fuerit analogatum principalius, & in ordine ad quod per analogiam dicitur, aliud est simpliciter tale, ut videre est in sano dum dicitur de homine, & de alimento, & in pede, respectu hominis, & montis: ergo ens positivum dicitur simpliciter ens, negatio autem secundum quid, convincitur hoc evidenter, quia illud quod dicitur cum addito tale praecipue si additum sit diminuens, & quod non potest dici sine addito, non est simpliciter tale: contra vero, quod sine addito aliquo absolute dicitur tale est simpliciter, & absolute, ut dicitur, sed privatio, & negatio non dicuntur sine addito entia, sed solum dicuntur en-

tia negativa cum addito illo diminvente, & entitas positiva absolute, & sine aliquo addito dicitur ens, ut videre est in Deo, in homine, Angelo, & ceteris: ergo ens positivum est simpliciter ens, negatio, & privatio non potest esse simpliciter ens: sed possibile intrinsece, & formaliter, & secundum omne quod actu habet ab aeterno est negatio, & non positiva entitas: ergo possibile ut possibile non est ens simpliciter.

Secundo probatur, illud est, & dicitur simpliciter tale, quod est tale per continentiam actualem formae, quae constituit rem in esse talis: sed existentia actualis constituit ens in ratione entis simpliciter: ergo id solum erit ens simpliciter, quod continuerit actualiter existentiam actualem: sed res solum existens in actu exercito continet actualiter existentiam actualem, ens vero possibile solum in potentia ab aeterno: ergo possibile non est ens simpliciter ab aeterno actu, cum ens possibile non existat actu ab aeterno. Maior primi syllogismi est de se nota, ideo enim verus homo est, & dicitur simpliciter homo, quia actu continet rationale, quod est forma constitutiva hominis, secundum quod talis: homo vero pictus dicitur secundum quid homo, quia illam formam non continet actu, sed solum figurative, & in ratione imaginis obiectivae, seu signi instrumentarii. Minor etiam constat ex dictis, breviterque in hunc modum declarari potest ens simpliciter, ut modo illud usurpamus, est illud quod verum, & intrinsecam rationem entis actu participat, sed ea solum, quae actualem habent existentiam, per ipsam existentiam participant actu verum, & intrinsecam rationem entis, ea enim solum sunt entia positiva, & realia, quod est conceptus veri, & intrinseci entis: ergo existentia actualis constituit ens in ratione entis simpliciter: ergo res solum existens erit ens simpliciter, res vero possibilis ens secundum quid, & simpliciter non est.

Confirmatur, ideo chymæra, relationes ratio- nis, negationes, & privationes sunt non entia simpliciter, quia remouent pro omni statu existentiam actualem suarum rationum: ergo a contrario sensu illa erunt simpliciter entia quae actu coniuncta sunt cum actuali existentia. Tunc sic, ens possibile non est actu coniunctum cum actuali existentia ab aeterno: ergo ens possibile vel sic non est ens simpliciter.

Dices primo: ergo ens possibile in ratione entis potentia non dicitur ab ente impossibile, licet utrumque sit non ens simpliciter.

Respondetur concedendo consequentiam, loquendo de formalibus, & intrinsecis rationibus, per quas utrumque constituitur, sunt enim ut constat ex dictis duae species negationum ut sic, quare quantum ad rationem entis, aequae sunt non entia simpliciter, quamvis ens possibile dicatur ens in potentia, quia est in potentia ad actualem existentiam.

Dices secundo, ens rationis dicitur ens secundum quid, & accidens dicitur etiam ens secundum quid; quo ergo pacto ens possibile ens erit secundum quid, an eo modo, quo ens rationis, an potius sicut accidens, sed neutro modo: ergo in primis non eo modo, quo ens rationis, homo enim simpliciter est ens factum, & a parte rei impossibile, neque item ut accidens, quia hoc ut existens veram rationem entis participat.

Sed contra, quia *secundum quid* sumi potest dupliciter, vel ut additum contrahens, vel ut

Q99 3 diminuens,

diminuens, seu extrahens id quod afficit à vera ratione illius, sub qua efficit, accidenti autem convenit, ut additum contrahens communissimam rationem entis ad particulares rationes entium in alio, quæ entia secundum quid dicuntur, non quia deficient simpliciter à ratione entis: sed quia non attingunt perfectionem substantiæ, suntque natura sua, & quidditate ordinata, ut illam tanquam finem, & subiectum perficiant per intrinsecam adhesionem, vel inhesionem per modum conceptus supervenientis.

23 Entibus vero rationis convenire, ut sunt additum diminuens, quare per illud denotamus minime participare illa intrinsecam, & veram rationem entis, sed similitudinariam quandam, & fictitiam ob proportionem solum, & analogiam, quam servat, & attendit mens recipiendo ad entia realia, ad quorum similitudinem efformantur quando illa fingit, & fabricatur, quare si stricte loquendum esset, neque uno, neque altero modo *secundum quid* entis possibili convenire potest. Non primo, quia accidentibus existentibus actu convenit intrinsecam, & vera ratio entis, & ob id solum, quia per se non existunt: sed natura, & quidditate sua connotant substantiam, ut subiectum inhesionis, vel ut terminum adhesionis, dicuntur entia secundum quid, & entis entia.

24 Neque item secundo modo, quia sub ea ratione, qua ens possibile dicitur ens secundum quid, non pendet à ratione, non enim possibilitas lapidis est aliquod rationis figmentum. Dicitur ergo possibile ens secundum quid, non ita ut *secundum quid* sit additum contrahens veram, & intrinsecam rationem entis, diximus enim possibilitatem esse negationem, & non positivum; nec ut additum diminuens in usurpatione, quæ tribuitur entibus rationis, & significatione qua ea appellamus: sed in alia diversa, videlicet, quatenus *secundum quid* denotat naturam entis possibilem simpliciter non esse ens, & positivum quid, neque esse meram, & puram negationem: sed negationem connotantem essentialiter terminum positivum, existentiam scilicet actualem extra causas producendam, quo sensu *secundum quid* dici etiam potest differentia contrahens non intrinsecam rationem entis positivi: sed communissimam rationem negationis ad rationem particularem negationis intrinsecam connotantem positivum, ut terminum ponendum, vel ad negationem quam alij vocant non puram, idem & dici potest differentia distinguens, quia per illud fecerimus negationem illam à mera negatione entis impossibilis; itaque sicut accidens dicitur ens secundum quid, quia non attingit rationem substantiæ, quæ est perfecta, & absoluta entitas, ita similiter possibilitas vocatur ens aliquo modo, quia superat negationem puram, scilicet repugnantiam in hoc, quod non habet repugnantiam, scilicet in connotatione ad positivum, & ut significemus excessum hunc vocamus possibilitatem ens secundum quid.

25 Sic probatur principaliter, quia existentia in potentia retinet conceptum existentie possibilis; sed existentia in potentia non est simpliciter existentia, sed tantum secundum quid: ergo rem esse possibilem non facit illam simpliciter talem: ergo possibile, ut possibile, seu possibilitas non est absolute ens, siquidem non est simpliciter res, quæ est synonymum entis. Hæc secunda con-

sequentia ex prima est manifesta cum sit eadem ratio in illis, prima certissima est ex præmissa secunda, & prima, scilicet ex maiori, & minori.

Minor est tum de fide qua certum est nullam rem præter Deum existere ab æterno aut habere existentiam simpliciter, aut simpliciter esse, à cuius probatione merito ait Hurtado se abstinere, cum non sit inter catholicos quæstio de ea re, tum ex philosophia, quia si ego ab æterno habeo existentiam existentiam simpliciter, & eam necessario sum habiturus per æternitatem, quid mihi deest ut absolute sim, & sim æternus, & immortalis? est ergo certum existentiam in potentia esse existentiam secundum quid, & non absolute, nec illi convenire prædicatum existentie commune existentie actuali. Maior propositio est ex terminis nota, quia quando ego modo concipio possibilem existentiam alius mundi, formo conceptum de existentia, sicut formo conceptum de illius mundi essentia.

Dices existentiam esse ita actualiter, ut non sit in potentia, quia de eius quidditativo conceptu est esse, & facere rem existentem non posse, sicut de essentia hominis esse rationale, & quemadmodum repugnat apprehendi hominem, quin apprehendatur rationale, ita repugnat apprehendi existentiam, quin apprehendatur ut exercita.

Sed contra, Deus nunc habet potentiam producendi Gabrielem, quem pono nunquam productum, nec producendum: ergo habet potentiam producendi existentiam Gabrielis. Antecedens est certum tam in fide, quam in Theologia, consequentia patet, quia Gabriel produci potest existens propria sua existentia, sicut nunc Michael est productus existens sua propria: ergo Deus habet virtutem producendi eam existentiam, nam quando res producit, producit eius existentia si eam habet propriam ut eam habet Gabriel, vel saltem produci potest: sed illa existentia Gabrielis non est producta nec existens vlla temporis differentia: ergo existentia Gabrielis est in potentia tantum, & non in actu.

Deinde ante creationem mundi nulla fuit existentia, & tunc potuit Deus facere, ut essent exercitæ rerum existentie: ergo existentie rerum fuerunt aliquando possibles, & non existentes actu, & illæ existentie de illo statu translatæ sunt per liberam productionem Dei ad statum exercitij actualis. Item existentie potuerunt libere à Deo non esse: ergo existentie hæc individua, & singulares secundum ultimas differentias, & individuas sunt possibles, & possunt desinere esse sicut essentia Petri, & in esse possibili non sunt existentie simpliciter: ergo res possibilis non est simpliciter ens.

Ratio autem à priori est, quia prædicata, quæ rei conveniunt in potentia, non conveniunt simpliciter: sed essentia hominis antequam existat, & quatenus dicit possibilitatem est tantum ens in potentia: ergo non est ens simpliciter. Maior patet, tum quia esse in potentia tantum est posse esse, esse in actu est esse, posse autem esse non est esse, sicut posse dormire non est dormire, nec posse vigilare est vigilare, alioquin simul dormiremus, & vigileremus, quia ea possumus simul: minor autem patet, quia homo in potentia nullum habet esse actuale: sed tantum possibile, sive actum existere.

Ultimo probatur, quia repugnat assensum simpliciter,

pliciter, & dissensum simpliciter convenire eidem intellectui circa idem obiectum simul: sed illi conveniunt secundum essentias in potentia existentes: ergo assensus, & dissensus existentes in potentia non sunt simpliciter assensus, & dissensus. Minor est vera, quia in potentia intellectus continentur nunc virtualiter assensus, & dissensus, & nunc sunt absolute possibiles: Maior est etiam certa, quia nullus potest sibi persuadere rem simul esse, & non esse.

32 Secunda conclusio, possibile non est secundum quid ens si illud secundum quid denotet aliquid entitatis habere actu; unde negatur possibilitas entitatis in eo sensu, quo de Æthiope dicitur quod sit albus secundum quid, qui ita appellatur, quia in aliqua parte habet albedinem, & quia comparata illa albedo cum nigredine, qua toto corpore afficitur, est parvissima, dicitur subiectum illa affectum nigrum simpliciter, & album secundum quid, quæ albedo licet parvissima sit, ut dixi, nihilominus vere proprie, & actualiter albedo est, in hoc inquam sensu dicimus possibilitatem non esse ens secundum quid, quod sic patet manifeste.

33 Nam possibilitas intrinsece adæquate, & secundum omne quod in se ab æterno habet, est negatio, ac proinde nihil habet positivæ entitatis: ergo non est secundum quid ens, quia si tale est, haberet actu aliquid entitatis; sed nihil habet illius, ut quæstione præcedenti latissime probavimus: ergo in eo sensu non potest dici ens secundum quid ens sicut subiectum illud quod nulla, etiam minima imbueretur albedine, nullo modo posset dici album etiam secundum quid.

34 Tertia conclusio: in alio sensu dicitur possibilitas ens secundum quid, scilicet in quantum est ens in potentia, seu dicit potentiam ad existendum vniendo se cum existentia, à qua constitui potest existens, vocatur enim ens secundum quid, quatenus opponitur impossibilitati, cui omnino repugnat coniungi cum existentia, & cum entitate simpliciter. Hæc conclusio latissime explicata manet supra in solutione obiectionis secundæ contra primam conclusionem, qua explicatione sufficienter manet comprobata hæc sententia, & non indiget nova probatione.

35 Quarta conclusio: possibilitas est ita necessaria in suo esse, aut in sua ratione formali possibilitatis, sicut Deus in suo esse. Probatur hæc conclusio.

36 Primo, quia Deus ea necessitate gaudet in suo esse, ut oppositum eius nulla facta suppositione implicet contradictionem: sed oppositum creaturarum possibilem sui possibilitatis nulla facta suppositione implicat, in hoc enim sensu absolute solet dici tam impossibile esse Deum non esse, ac possible non esse possible, & è contra: ergo æqua necessitate gaudet possibilitas in sua ratione possibilitatis, ac Deus fruatur in esse Dei.

37 Secundo, quia ideo Deus est in summo gradu necessitatis, quia est à se sine dependentia ab alio: sed possibilitas creaturarum in ratione possibilitatis est à se sine dependentia ab alio, ut patet ex dictis supra quæstione præcedenti: ergo ea possibilitas creaturarum est in summo gradu necessitatis quo est Deus: ergo æqua, ac Deus gaudet necessitate essendi.

38 Confirmatur, quia illud quod nihil habet contingentis, est in summo gradu necessitatis; ideo-

que Deus est in summo gradu necessitatis, quia nihil habet contingentia in esse Dei: sed creaturæ possibile in suo esse possibilitatis nihil continent contingentia, nec villo modo sunt obnoxia illi: ergo sunt in gradu necessitatis, quo Deus est, & sic erunt in quodam gradu necessitatis, quo non est alius maior; unde nullo modo poterit negari tam necessariam esse possibilitatem creaturarum, sicut esse Dei.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

Ad primum patet, ex supra dictis in solutione 39 ne obiectionis secundæ contra primam conclusionem.

Ad secundum optime respondet Pater Hurta-⁴⁰ do in sententia Divi Thom. & Arist. isti enim auctores ex negatione entis participialiter inferunt ens nominaliter non esse ens simpliciter: sed esse ens secundum quid, etenim ex negatione entis in actu inferunt tale ens non esse simpliciter ens; aut ergo inferunt de omni ente simpliciter etiam nominaliter; sic autem habeo intentum, aut inferunt negationem entis simpliciter participialiter tantum, & hoc esset ridiculum, quia redderet hunc sensum ens non existens non est ens existens, quia non est existens, igitur quia non est ens in actu inferunt negationem entis simpliciter, adde ut ens distinguatur à chimæra non esse opus, ut sit ens simpliciter: sed sufficit esse ens secundum quid, & in potentia, sic Aristoteles distinguit inter non entia, quia alterum potest, alterum non potest existere, nam chimæra repugnat existere, possibile cuius nullam dicit repugnantiam ad existendum, repugnantia autem & non repugnantia sine dubio opponuntur, & distinguuntur: ergo ad absolutam distinctionem à chimæra non requiritur ens simpliciter, sed in potentia.

Ad secundum negatur illud, ad exempla con-⁴¹ cedo, nec actus omnes pravos, nec studiosos omnes esse æquales in honestate & malitia, quia non omnes honesti æqualia secundum perfectionem obiecta tam materialia, quam formalia respiciunt, à quibus obiecta ve propriam honestatem participant, nec omnes actus pravi æquali honeste, aut perfectione actibus honestis debita privant: sed inæquali, iuxta inæqualitatem perfectionem obiectorum formalium, & materialium, in quæ deberet operans tendere; at vero necessitas creaturarum, & Dei utraque simpliciter remouet eandem contingentiam in essendo, & dependentiam ab alio.

Ad confirmationem ex Augustino desumptam⁴² eodem modo respondetur.

Ad secundam confirmationem respondetur⁴³ necessitatem possibilitatis, sicut etiam necessitatem Dei, non consistere in hoc quod excludant contingentiam, sed principaliter in hoc quod habeant esse à se sine dependentia ab alio. Ex quo sequitur exclusio contingentia, quæ tanquam minus principale in hac necessitate debet reputari, cum autem ita sit possibilitas à se, & independens sicut Deus: inde evenit quod in formalissima ratione necessitatis æqualitatem habeat, ac per consequens sit ita necessaria possibilitas sicut Deus.

Deinde